

Організація науково-інноваційної діяльності

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Третій (освітньо-науковий)</i>
Галузь знань	<i>С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини</i>
Спеціальність	<i>С 4 Психологія</i>
Освітньо-наукова програма	<i>Психологія</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>Очна (денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>2 курс, осінній (третій) семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>2 кред. ЕКТС / 60 годин лекції – 16 годин, семінарські – 14 годин, самостійна робота – 30 години</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік / модульна контрольна робота</i>
Розклад занять	<i>https://my.kpi.ua та https://schedule.kpi.ua</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор і практичні: завідувач кафедри, професор, д. психол. н., Воляннюк Наталія Юріївна +380505538334 volianiuk.nataliia@iit.kpi.ua</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Предметом навчальної дисципліни «Організація науково-інноваційної діяльності» є методологічні основи наукових досліджень та практичної діяльності в психології.

Відповідно до вимог ОНП **метою навчальної дисципліни** є надання майбутнім фахівцям систематизованого й емпірично аргументованого обсягу знань у галузі наукових досліджень, підготовка їх до самостійного виконання наукової роботи; ознайомлення з закономірностями проведення наукових та науково-психологічних досліджень, доповідей, наукових статей; розкриття методики проведення, аналізу та обробки результатів, формування у здобувачі вищої освіти цілісної системи знань про науково-дослідну роботу.

Навчальну базу дисципліни «Організація науково-інноваційної діяльності» становлять знання, отримані при вивченні різноманітних курсів, що спрямовані на розкриття теоретичних, практичних та методологічних проблем психологічної науки, а також формування вмінь та навичок проводити критичний аналіз, оцінку і синтез нових та складних ідей та соціально-психологічних явищ.

Відповідно до вимог освітньо-наукової програми метою дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти:

Загальних компетентностей:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 1);
- здатність проводити критичний аналіз, оцінку й синтез нових та складних ідей та соціально-психологічних явищ (ЗК 2);

- здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК 3);
- здатність розв'язувати комплексні проблеми психології на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності (ЗК 4);
- здатність розробляти наукові проекти та керувати ними, складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень (ЗК 6);
- здатність працювати в міжнародному контексті (ЗК 7).

Фахових компетентностей:

- здатність виокремлювати, систематизувати та прогнозувати актуальні психологічні проблеми, чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження (ФК 1);
- здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у психології та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках, та забезпечувати якість виконуваних досліджень (ФК 2);
- здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в сфері психології та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, лідерство та відповідальність під час їх реалізації; забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності (ФК 3);
- здатність оцінювати рівень власної фахової компетентності, саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, підвищувати професійну кваліфікацію, бути професійно мобільним (ФК 5);
- уміння толерувати невизначеність і доводити унікальність власного наукового пошуку в умовах інформаційного / цифрового суспільства (ФК 7);
- здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності (ФК 9);
- здатність проводити теоретичні й експериментальні дослідження, математичне й комп'ютерне моделювання психічних явищ (ФК 17).

Програмні результати навчання:

- мати передові концептуальні та методологічні знання щодо обраної для дослідження проблеми у сфері психології / на межі предметних галузей, а також дослідницькі уміння, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з психології (ПРН 1);
- розуміти загальні принципи та методи психології, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері психології та у викладацькій практиці (ПРН 2);
- виокремлювати, систематизувати, розв'язувати, критично осмислювати та прогнозувати значущі психологічні проблеми, формулювати і перевіряти гіпотези, визначати чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження) (ПРН 3);
- планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з психології та дотичних міждисциплінарних напрямів із дотриманням норм професійної і академічної етики (ПРН 4);
- застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, статистичні методи аналізу даних, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи, розробляти інноваційні дослідницькі методики у сфері психології, перевіряти їх ефективність (ПРН 5);
- розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти у сфері психології, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні проблеми психології з урахуванням соціальних, економічних, етичних і правових аспектів (ПРН 7);
- визначати свої професійні можливості та завдання підвищення професійної кваліфікації й професійної мобільності (ПРН 8);

- вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми психології державною та іноземною мовами, готувати результати досліджень у вигляді наукових публікацій (ПРН 9);
- організовувати і здійснювати освітній процес у сфері психології, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін (ПРН 10);
- здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності (ПРН 13);
- представляти результати роботи у вигляді завершених науково-дослідних розробок (наукових публікацій, доповідей, презентацій тощо (ПРН 16).

Здобувачі вищої освіти також отримають практичний досвід шляхом ведення процедури експериментального дослідження.

Комунікація з викладачем можлива та заохочуватиметься на навчальних заняттях, а також у межах консультацій з викладачем, що проводяться за графіком, доступним на сайті кафедри психології та педагогіки. До того ж для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна [пошта volianiuk.nataliia@iil.kpi.ua](mailto:volianiuk.nataliia@iil.kpi.ua), месенджери для комунікації зі здобувачами.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Для вивчення дисципліни здобувачу вищої освіти бажано мати навички використання текстового редактора на комп'ютері, навички роботи з електронними базами даних наукових інститутів та бібліотек.

Дисципліна вивчається після опанування дисциплін «Філософські засади наукової діяльності», «Іноземна мова для наукової діяльності. Частина 1. Наукові дослідження», «Іноземна мова для наукової діяльності. Частина 2. Наукова комунікація», «Теоретичні і методологічні проблеми психології», «Актуальні проблеми педагогіки вищої школи», що входять до циклу обов'язкових (нормативних) дисциплін ОП.

Вивчення дисципліни дозволить ефективніше опановувати такі дисципліни освітньо-наукового рівня, як: «Психологія соціальних явищ», «Психологія життєвого середовища», «Психологія наукової і технічної творчості». Окрім того, вивчення навчальної дисципліни «Організація науково-інноваційної діяльності» дозволить успішно пройти педагогічну практику.

3. Зміст навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Практичні (семінарські)	СР
1	2	3	4	5
Тема 1. Вступ. Загальнометодологічні основи наукових досліджень	7	2	2	3
Тема 2. Процеси глобалізації та інтеграції в сучасній науці	7	2	2	3
Тема 3. Організація наукових досліджень в Україні. Правове забезпечення наукових досліджень в Україні	7	2	2	3
Тема 4. Наукове дослідження: процес, характеристика, етапи	9	4	2	3
Тема 5. Теоретичні та емпіричні методи психологічного дослідження	7	2	2	3
Тема 6. Державна підтримка і фінансово-економічне забезпечення	7	2	2	3

науково-технічної і інноваційної діяльності. Міжнародна проєктно-грантова діяльність				
Тема 7. Публікаційна стратегія науковця. Підготовка наукових публікацій. Академічна доброчесність у контексті розвитку Європейського дослідницького простору	6	2	-	4
Підготовка до МКР	4	-	2	2
Підготовка до заліку	6	-	-	6
Всього годин	60	16	14	30

4. Навчальні матеріали та ресурси

Для успішного вивчення дисципліни достатньо опрацьовувати навчальний матеріал, який викладається на лекціях, а також ознайомитись з:

4.1. Базова література

1. Воляннюк Н.Ю. Психологія наукової діяльності: [Монографія] / Н.Ю. Воляннюк, Г.В. Ложкін, А.Б. Колосов, Б.В. Андрійцев. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського; Центр ДЗК, 2020. 352 с.
2. Електронний ресурс Національного контактного пункту при КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://ncp.kpi.ua/ncp-info-materials>
3. Методика наукових досліджень в психології: навч.-метод. посіб. / Н.Є. Гоцуляк, О.М. Шпортун. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В., 2020. 152 с.
4. Рейкін В. С. Основи наукових досліджень : конспект лекцій. Луцьк : Вид-во ПП Іванюк В. П., 2020. 111 с.

4.2. Додаткова література:

1. «Скільки витрачають на науку в університетах?» електронний ресурс <https://ces.org.ua/money-for-science/>
2. Закон України Про вищу освіту /електронний ресурс Верховної Ради України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
3. Funding & tender opportunities Single Electronic Data Interchange Area (SEDIA). Режим доступу: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/how-to-participate/how-to-participate/1>
4. ANDERSON, Scott T.; LIN, Keldon Kai. Scientific method. In: Translational Orthopedics. Academic Press, 2024. p. 13-15.
5. PANDEY, Prabhat; PANDEY, Meenu Mishra. Research methodology tools and techniques. Bridge Center, 2021.
6. MOHAMED SHAFFRIL, Hayrol Azril; SAMSUDDIN, Samsul Farid; ABU SAMAH, Asnarulkhadi. The ABC of systematic literature review: the basic methodological guidance for beginners. Quality & Quantity, 2021, 55: 1319-1346.
7. XU, Yongjun, et al. Artificial intelligence: A powerful paradigm for scientific research. The Innovation, 2021, 2.4.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Методи і технології навчання. На лекціях висвітлюється зміст тем навчальної дисципліни «Організація науково-інноваційної діяльності». Тематика лекцій наведена у робочій програмі дисципліни. Завдяки використанню **пояснювально-ілюстративного методу** здобувачі вищої освіти отримують знання, слухаючи лекцію, розповідь. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони залишаються в межах **репродуктивного (відтворювального)** мислення. Такий

метод якнайширше застосовують для передавання значного масиву інформації, викладення й засвоєння фактів, підходів, оцінок, висновків. Метод **проблемного викладення матеріалу**, коли, використовуючи будь-які джерела й засоби, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, розкриваючи систему доказів, порівнюючи погляди, різні підходи, показує спосіб розв'язання поставленого завдання, дає змогу здобувачам вищої освіти ніби стати свідками і співучасниками наукового пошуку.

На **семінарських заняттях** здобувачі вищої освіти поглиблюють і розширюють знання з предмету. Тематика семінарських занять наведена у робочій програмі дисципліни. Програмою курсу передбачено форми роботи: виступ за темою індивідуального (групового) завдання-кейса у формі презентації; виступ-інформування за темами семінарських занять; семінар з індивідуальною та груповою роботою. На семінарських заняттях застосовуються **методи і форми роботи**: робота парами, ситуаційні задачі; групові дискусії при вивченні проблемних питань (розгляд кейсів, обговорення).

Готуючись до семінарських занять, здобувач вищої освіти має чітко усвідомлювати зміст запитань, дати розгорнуту відповідь на них. Під час семінарських занять викладач резюмує сильні і слабкі місця у доповідях здобувачів вищої освіти, вказує на помилки, якщо такі є, дає відповіді на додаткові питання здобувачів вищої освіти з теми семінарського заняття.

На заняттях використовуються мультимедійне обладнання, комп'ютер. При дистанційному навчанні використовуються сервіси відеоконференцій Zoom та/або Google Meet, освітній вебсервіс Google Classroom на платформі «Сікорський», месенджери для комунікації зі студентами. У цифровому середовищі взаємодія між здобувачами освіти, викладачем, університетом відбувається за допомогою університетського програмного забезпечення АІС «Електронний Кампус», та автоматизованої інформаційної системи «Му KPI UA».

Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (завдання на СР)
1.	Тема 1. Вступ. Загальнометодологічні основи наукових досліджень Вступ. Наукові дослідження: суть, особливості. Фундаментальні і прикладні наукові дослідження. Характерні риси та критерії ефективності наукових досліджень. Вимоги до результатів наукових досліджень. Стратегія оновлення освіти. Наукове дослідження як форма здійснення і розвитку науки. Класифікація наукових досліджень. Проблема понятійно-категоріального апарату наукових досліджень. Завдання на СР: 1. Визначити поняття науки. 2. Охарактеризувати описову, прогностичну, проектно-конструкторську, технологічну та інші функції науки. 3. Дати характеристику історичних передумов виникнення науки. 4. Охарактеризувати організацію наукової діяльності в Україні.
2.	Тема 2. Процеси глобалізації та інтеграції в сучасній науці Інтеграція вітчизняної науки до світової через наукометричні бази даних. Наукометричні міжнародні бази даних Web of Science Core Collection WoS(CC) та SciVerse Scopus. Scopus – бібліографічна і реферативна база даних та інструмент для відстеження цитованості статей, опублікованих у наукових виданнях. Ідентифікація вищих навчальних закладів України у наукометричній базі. Три види профілів у наукометричній базі даних Scopus: авторів (для тих, хто опублікував більше однієї статті у Scopus); установ – (для тих, співробітники яких опублікували більше однієї статті у Scopus); журналів (база даних Scopus дає можливість провести автоматизований аналіз за такими показниками). Реферативна наукометрична база даних наукових публікацій проекту Web of Knowledge компанії Thomson Reuters – Web of Science. Доступ до понад 11 тис. журналів та до більше ніж 110 тис. матеріалів конференцій. Індекс Хірша. Завдання на СР: 1. Опишіть механізм інтеграції вітчизняної науки до світової науки.

	2. Охарактеризуйте тематико-типологічне покриття Scopus. 3. Назвіть базові критерії оцінювання видання експертною радою Scopus. 4. Ознайомтеся із рейтингом країн за цитуваннями наукових праць за останні десять років.
3.	Тема 3. Організація наукових досліджень в Україні. Правове забезпечення наукових досліджень в Україні Організаційна структура науки. Державна політика України з наукової діяльності. Суб'єкти наукової діяльності. Наукова школа, наукова комунікація. Пріоритетні напрямки розвитку науки в психології. Нормативно-правова база підготовки наукових та науково-педагогічних працівників: Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Положення про підготовку науково-педагогічних та педагогічних працівників», Порядок присудження наукових ступенів та присвоєння вчених звань. Завдання на СР: 1. Навести визначення об'єкту та предмету дослідження. 2. Розкрити поняття мети та завдань дослідження. 3. Охарактеризувати принципи організації досліджень, їх сутність та особливості 4. Охарактеризувати вимоги до претендента на присудження наукових ступенів. 5. Охарактеризувати нормативно-правову базу підготовки наукових та науково-педагогічних працівників. 6. Розкрити поняття авторських прав
4.	Тема 4. Наукове дослідження: процес, характеристика, етапи. Наукове дослідження. Характеристика наукового дослідження. Основні ознаки наукового дослідження. Процес наукового дослідження. Основні етапи наукового дослідження Завдання на СР: 1. Охарактеризувати ознаки наукового дослідження. 2. Описати вимоги до оформлення та презентація результатів наукового дослідження.
5.	Тема 4. Наукове дослідження: процес, характеристика, етапи. Вибір теми наукового дослідження. Визначення об'єкту, предмету та мети дослідження, формулювання його теоретичних та практичних завдань. Визначення методології та вибір методів наукового дослідження. Узагальнення наукових фактів і результатів, аналіз, оформлення та презентація результатів наукового дослідження. Завдання на СР: 1. Охарактеризувати етапи наукового дослідження. 2. Описати вимоги до оформлення та презентація результатів наукового дослідження.
6.	Тема 5. Теоретичні та емпіричні методи психологічного дослідження Методи психології. Типологія методів. Методика. Теоретичні методи дослідження в психології. Операціоналізація понять у теоретичних дослідженнях. Оформлення теоретичної частини роботи. Порядок опрацювання літературних джерел. Емпірична частина дослідження. Методи здобуття емпіричного матеріалу. Визначення змінних. Поняття про вибірку досліджуваних. Вимоги до вибірки. Пілотажне дослідження. Процедура експерименту. Обробка та аналіз даних дослідження Завдання на СР: 1. Проілюструвати операціоналізацію понять у теоретичних дослідженнях з психології. 2. Навести основні вимоги до оформлення теоретичної частини роботи. Проаналізувати методи здобуття емпіричного матеріалу.
7.	Тема 6. Державна підтримка і фінансово-економічне забезпечення науково-технічної і інноваційної діяльності. Міжнародна проектно-грантова діяльність Механізми та інструменти фінансування наукової діяльності. Правові аспекти виконання міжнародних проектів. Діяльність міжнародних фондів та їх зорієнтованість на Україну. Програми академічної мобільності. Двусторонні проекти науково-технічного

	співробітництва. Участь у наукових дослідженнях, що фінансуються Європейським Союзом: програми «Горизонт 2020» та «Горизонт Європа». Завдання на СР: 1. Охарактеризуйте механізми та інструменти фінансування наукової діяльності. 2. Опишіть правові аспекти виконання міжнародних проектів. 3. Створіть дорожню карту участі у наукових дослідженнях, що фінансуються Європейським Союзом: програми «Горизонт 2020» та «Горизонт Європа».
8.	Тема 7. Публікаційна стратегія науковця. Підготовка наукових публікацій. Академічна доброчесність у контексті розвитку Європейського дослідницького простору Бізнес моделі журналів. Хижацькі видання. Як розпізнати хижацьки видання? Оформлення і структура наукової статті. Бібліографічні посилання. Оформлення результатів досліджень у вигляді наукових робіт. Професійна етика та академічна доброчесність при виконанні наукового дослідження. Ресурси Clarivate для наукової діяльності. Оформлення посилань (APA style). Академічна доброчесність у контексті розвитку Європейського дослідницького простору. Конструювання системи сприяння академічній доброчесності в Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Завдання на СР: 1. Опишіть технологію розпізнавання хижацьких видань. 2. Назвіть основні структурні елементи статті. 3. Охарактеризуйте процедуру пошуку фахових журналів з психології. 4. Охарактеризувати Кодекс честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Семінарські (практичні) заняття

Основні завдання циклу семінарських (практичних) занять сформувані у здобувачів вищої освіти:

- системні знання теоретичних основ, методики, технології та організації науково-дослідницької діяльності психолога;
- вміння здійснювати пошук, систематизацію, теоретико-методологічний аналіз наукових джерел;
- вміння формулювати і вивчати наукову проблему, розробляти робочу програму дослідження;
- вміння підбирати і обґрунтовувати методичний інструментарій наукового дослідження;
- вміння збирати, фіксувати та обробляти результати емпіричного/експериментального дослідження;
- вміння здійснювати аналіз результатів математико-статистичної обробки одержаної інформації;
- вміння розробляти висновки та методичні рекомендації щодо вирішення проблеми за результатами проведеного психологічного дослідження;
- вміння складати, коректно оформляти підсумковий документ психологічного дослідження (текст дисертаційної роботи);
- досвід реферативного оформлення результатів теоретико-методологічного аналізу.

№ з/п	Назва теми заняття та перелік основних питань (перелік дидактичного забезпечення, питання для поточного контролю та завдання на СР)
1.	Тема 1. Вступ. Загальнометодологічні основи наукових досліджень 1. Охарактеризувати особливості наукового дослідження.

	2. Охарактеризувати особливості фундаментальних наукових досліджень. 3. Охарактеризувати особливості прикладних наукових досліджень. 4. Описати характерні риси та критерії ефективності наукових досліджень. 5. Визначити вимоги до результатів наукових досліджень. 6. Проаналізувати стратегію оновлення освіти. Завдання на СР: 1. Описати класифікацію наукових досліджень. 2. Охарактеризувати проблему понятійно-категоріального апарату наукових досліджень
2.	Тема 2. Процеси глобалізації та інтеграції в сучасній науці 1. Інтеграція вітчизняної науки до світової через наукометричні бази даних. 2. Наукометричні міжнародні бази даних Web of Science Core Collection WoS(CC) та SciVerse Scopus. 3. Scopus – бібліографічна і реферативна база даних та інструмент для відстеження цитованості статей, опублікованих у наукових виданнях. 4. Ідентифікація вищих навчальних закладів України у наукометричній базі. 5. Три види профілів у наукометричній базі даних Scopus. 6. Реферативна наукометрична база даних наукових публікацій проекту Web of Knowledge компанії Thomson Reuters – Web of Science. 7. Індекс Хірша. Завдання на СР: 1. Опишіть механізм інтеграції вітчизняної науки до світової науки. 2. Охарактеризуйте тематико-типологічне покриття Scopus. 3. Назвіть базові критерії оцінювання видання експертною радою Scopus. 4. Ознайомтеся із рейтингом країн за цитуваннями наукових праць за останні десять років.
3.	Тема 3. Організація наукових досліджень в Україні. Правове забезпечення наукових досліджень в Україні 1. Визначити поняття науки. Охарактеризувати описову, прогностичну, проектно-конструкторську, технологічну та інші функції науки. 2. Розкрити розуміння науки як соціального інституту. 3. Дати характеристику історичних передумов виникнення науки. 4. Виокремити етапи розвитку науки. Проаналізувати основні наукові революції. Навести класифікацію наук. 5. Охарактеризувати організацію наукової діяльності в Україні. 6. Охарактеризувати Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». 7. Охарактеризувати «Положення про підготовку науково-педагогічних та педагогічних працівників», 8. Описати порядок присудження наукових ступенів та присвоєння вчених звань. Завдання на СР: 1. Навести визначення об'єкту та предмету дослідження. 2. Розкрити поняття мети та завдань дослідження. 3. Охарактеризувати принципи організації досліджень, їх сутність та особливості. 4. Охарактеризувати вимоги до претендента на присудження наукових ступенів. 5. Охарактеризувати нормативно-правову базу підготовки наукових та науково-педагогічних працівників.
4.	Тема 4. Наукове дослідження: процес, характеристика, етапи 1. Охарактеризувати види психологічних досліджень. 2. Описати етапи проведення психологічних досліджень. 3. Описати розробку понятійно-категоріального апарату дослідження. 4. Описати розробку та експериментальна перевірка моделі, головних ідей,

	концептуальних положень, що покладені в основу дослідження. 5. Описати проведення дослідження. 6. Охарактеризувати особливості обробки даних дослідження та оформлення результатів. 7. Аналіз і інтерпретація результатів дослідження. Висновки. Завдання на СР: 1. Охарактеризувати види психологічних досліджень. 2. Визначити етапи психологічних досліджень. 3. Розробити понятійно-категоріальний апарат дисертаційного дослідження. 4. Розкрити методи обробки даних та формування висновків.
5.	Тема 5. Теоретичні та емпіричні методи психологічного дослідження 1. Охарактеризувати теоретичні методи дослідження в психології, зокрема аналіз, реконструкція, моделювання, прогнозування. 2. Операціоналізація понять у теоретичних дослідженнях. Теоретичне значення дослідження. 3. Оформлення теоретичної частини роботи. 4. Охарактеризувати порядок опрацювання літературних джерел. 5. Охарактеризувати методи здобуття емпіричного матеріалу. 6. Визначення змінних. Поняття про вибірку досліджуваних. Вимоги до вибірки. 7. Пілотажне дослідження. 8. Обробка та аналіз даних дослідження. Завдання на СР: 1. Дати визначення методики та навести приклади застосування методик у психологічних дослідженнях. 2. Навести основні вимоги до оформлення теоретичної частини роботи. 3. Охарактеризуйте специфіку змісту емпіричної частини дослідження. 4. Навести класифікацію видів експерименту.
6.	Тема 6. Державна підтримка і фінансово-економічне забезпечення науково-технічної і інноваційної діяльності. Міжнародна проектно-грантова діяльність 1. Механізми та інструменти фінансування наукової діяльності. 2. Правові аспекти виконання міжнародних проектів. 3. Діяльність міжнародних фондів та їх зорієнтованість на Україну. 4. Програми академічної мобільності. Двусторонні проекти науково-технічного співробітництва. 5. Участь у наукових дослідженнях, що фінансуються Європейським Союзом: програми «Горизонт 2020» та «Горизонт Європа». Завдання на СР: 1. Охарактеризуйте механізми та інструменти фінансування наукової діяльності. 2. Опишіть правові аспекти виконання міжнародних проектів. 3. Створіть дорожню карту участі у наукових дослідженнях, що фінансуються Європейським Союзом: програми «Горизонт 2020» та «Горизонт Європа».
7.	Виконання здобувачами вищої освіти модульної контрольної роботи.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Здобувачі вищої освіти самостійно опрацьовують питання за всіма темами в теоретичному або практичному аспекті. Самостійна робота з навчальної дисципліни «Організація науково-інноваційної діяльності» включає: поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації.

У процесі самостійної роботи здобувачі вищої освіти мають оволодіти вміннями та навичками:

- організації самостійної навчальної діяльності;
- самостійної роботи з навчальною, навчально-методичною, науковою, науково-популярною літературою;
- конспектування літературних джерел;
- робота з довідковою літературою.

Види самостійної роботи здобувача освіти :

- підготовка до аудиторних занять – 22 год;
- підготовка до модульної контрольної роботи – 2 год;
- підготовку до заліку – 6 год.

Загалом – 30 год.

	Назва теми заняття Завдання
	Тема 1. Вступ. Загальнометодологічні основи наукових досліджень (3 год.) – відпрацювання теми лекційного заняття шляхом детального опрацювання конспекту лекції та аналізу рекомендованої наукової літератури (0,5 год.); – підготовка до семінарського заняття з опрацюванням ключових питань теми, формуванням власних узагальнень та підготовкою коротких аналітичних відповідей і прикладів (1,5 год.); – поглиблене опрацювання базових категорій дисципліни, включаючи понятійно-категоріальний апарат (1 год.) Література: [1–4].
	Тема 2. Процеси глобалізації та інтеграції в сучасній науці (3 год.) – відпрацювання теми лекційного заняття шляхом детального опрацювання конспекту лекції та аналізу рекомендованої наукової літератури (0,5 год.); – підготовка до семінарського заняття з опрацюванням ключових питань теми, формуванням власних узагальнень та підготовкою коротких аналітичних відповідей і прикладів (1,5 год.); – поглиблене опрацювання базових категорій дисципліни (1 год.) Література: [1–4].
	Тема 3. Організація наукових досліджень в Україні. Правове забезпечення наукових досліджень в Україні (3 год.) – відпрацювання теми лекційного заняття шляхом детального опрацювання конспекту лекції та аналізу рекомендованої наукової літератури (0,5 год.); – підготовка до семінарського заняття з опрацюванням ключових питань теми, формуванням власних узагальнень та підготовкою коротких аналітичних відповідей і прикладів (1,5 год.); – поглиблене опрацювання наукової літератури за темою (1 год.) Література: [1–4].
	Тема 4. Наукове дослідження: процес, характеристика, етапи (3 год.) – відпрацювання лекційного матеріалу з опрацюванням основних підходів до дослідження особливостей питань, що розглянуто в темі (0,5 год.); – підготовка до семінарського заняття з ґрунтовним аналізом зазначених питань (1,5 год.); – зображення графічної схеми вивченого матеріалу за означеною темою (1 год.) Література: [1–4].
	Тема 5. Теоретичні та емпіричні методи психологічного дослідження (3 год.) – відпрацювання теми лекційного заняття шляхом опрацювання теоретичних підходів до основних особливостей питань, що розглянуто в темі (0,5 год.); – підготовка до семінарського заняття з ґрунтовним аналізом зазначених питань та формуванням власних узагальнень, підготовкою коротких аналітичних відповідей і прикладів (1,5 год.);

	– поглиблене опрацювання базових категорій дисципліни; зображення графічної схеми вивченого матеріалу за означеною темою (1 год.) Література: [1–5].
	Тема 6. Державна підтримка і фінансово-економічне забезпечення науково-технічної і інноваційної діяльності. Міжнародна проєктно-грантова діяльність (3 год.) – відпрацювання лекційного матеріалу (0,5 год.); – підготовка до семінарського заняття з опрацюванням ключових питань теми, формуванням власних узагальнень та підготовкою аналітичних відповідей і прикладів (1,5 год.); – поглиблене опрацювання наукової літератури за темою (1 год.) Література: [1–4].
	Тема 7. Публікаційна стратегія науковця. Підготовка наукових публікацій. Академічна доброчесність у контексті розвитку Європейського дослідницького простору (4 год.) – відпрацювання теми лекційного заняття шляхом детального опрацювання конспекту лекції та аналізу рекомендованої наукової літератури (1 год.); – поглиблене опрацювання наукової літератури за темою (3 год.) Література: [1–4].
	Підготовка до МКР (2 год.)
	Підготовка до заліку (6 год.)

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідуваність і виконання завдань

Здобувачам вищої освіти важливо відвідувати лекції, оскільки на них висвітлюватиметься систематизований навчальний матеріал в обсязі, достатньому для опанування дисципліни, що дасть змогу краще підготуватись до семінарських занять і в цілому опанувати дану дисципліну. Відпрацьовувати пропущені лекції не потрібно. Активна участь здобувача вищої освіти на семінарських заняттях є обов'язковою. Пропуск семінарського заняття не дає можливість отримати здобувачу вищої освіти бали у семестровий рейтинг. Разом з тим, здобувач вищої освіти, який пропустив семінарські заняття з **поважної причини** і має необхідний документ, що підтверджує відсутність (наприклад, довідку від лікаря), може здати підготовлену доповідь викладачу під час консультацій або під час перерви у навчальному занятті і отримати **не більше половини максимального вагового балу**, що передбачений за участь в семінарі. Графік консультацій доступний на сайті кафедри психології та педагогіки, але викладач сам призначає здобувачам вищої освіти час консультації в індивідуальному порядку.

Теми і завдання для семінарських занять передбачені робочою програмою дисципліни (силабусом), доступною з особистого кабінету здобувача вищої освіти в системі «Кампус», гугл класі або на сайті кафедри психології та педагогіки.

На лекціях та семінарських заняттях допускається використання ноутбуків, смартфонів, але лише для цілей, пов'язаних з навчанням. Бажано, щоб на семінарському занятті здобувач вищої освіти використовував підготовлені ним письмові нотатки з питань теми заняття.

Форми роботи

Методи і технології навчання. На лекціях висвітлюється зміст тем навчальної дисципліни «Організація науково-інноваційної діяльності». Тематика лекцій наведена у робочій програмі дисципліни. Завдяки використанню **пояснювально-ілюстративного методу** здобувачі вищої освіти отримують знання, слухаючи лекцію, розповідь. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони залишаються в межах **репродуктивного (відтворювального)** мислення. Такий метод якнайширше застосовують для передавання значного масиву інформації, викладення й засвоєння фактів, підходів, оцінок, висновків. Метод **проблемного викладення матеріалу**, коли, використовуючи будь-які джерела й засоби, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить

проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, розкриваючи систему доказів, порівнюючи погляди, різні підходи, показує спосіб розв'язання поставленого завдання, дає змогу здобувачам вищої освіти ніби стати свідками і співучасниками наукового пошуку.

На **семінарських заняттях** здобувачі вищої освіти поглиблюють і розширюють знання з предмету. Тематика семінарських занять наведена у робочій програмі дисципліни. Програмою курсу передбачено форми роботи: виступ за темою індивідуального (групового) завдання-кейса у формі презентації; виступ-інформування за темами семінарських занять; семінар з індивідуальною та груповою роботою. На семінарських заняттях застосовуються **методи і форми роботи**: робота парами, ситуаційні задачі; групові дискусії при вивченні проблемних питань (розгляд кейсів, обговорення).

Готуючись до семінарських занять, здобувач вищої освіти має чітко усвідомлювати зміст запитань, дати розгорнуту відповідь на них. Під час семінарських занять викладач резюмує сильні і слабкі місця у доповідях здобувачів вищої освіти, вказує на помилки, якщо такі є, дає відповіді на додаткові питання здобувачів вищої освіти з теми семінарського заняття.

На заняттях використовуються мультимедійне обладнання, комп'ютер. При дистанційному навчанні використовуються сервіси відеоконференцій Zoom та/або Google Meet, освітній вебсервіс Google Classroom на платформі «Сікорський», месенджери для комунікації зі студентами. У цифровому середовищі взаємодія між здобувачами освіти, викладачем, університетом відбувається за допомогою університетського програмного забезпечення АІС «Електронний Кампус», та автоматизованої інформаційної системи «Му KPI UA».

Політика університету

Академічна доброчесність

Основні види академічної відповідальності встановлені Законом України «Про освіту». Згідно із частиною 6 статті 42 до основних видів академічної відповідальності здобувачів вищої освіти належать: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати за навчання.

Політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності містять такі регламентуючі документи КПІ ім. Ігоря Сікорського, оприлюднені на сайті Університету: Кодекс честі КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://kpi.ua/files/honorcode.pdf>, «Положення про систему запобігання плагіату, фабрикації, фальсифікації в КПІ ім. Ігоря Сікорського» <https://osvita.kpi.ua/prpszp>, а також нормативно-правові документи, офіційні рекомендації, накази та розпорядження, соціологічні дослідження КПІ ім. Ігоря Сікорського, методичні матеріали, освітні курси <https://kpi.ua/academic-integrity>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки здобувачів вищої освіти і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>, а також у Положенні про комісію з питань етики та академічної чесності НТУУ «КПІ» https://data.kpi.ua/sites/default/files/files/2015_1-140a1.pdf

Вирішення конфліктних ситуацій

Процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів регулюються Положенням про вирішення конфліктних ситуацій в КПІ ім. Ігоря Сікорського https://osvita.kpi.ua/2020_7-170.

У випадку не згоди здобувача вищої освіти з оцінкою за результатами контрольного заходу, він має право подати апеляцію у день оголошення результатів відповідного контролю на ім'я декана факультету/директора інституту за процедурою визначеною Положенням про апеляції в КПІ в КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://osvita.kpi.ua/node/182>.

Політика використання штучного інтелекту

Політика використання штучного інтелекту та її принципи регламентуються наказом «Політика використання штучного інтелекту для академічної діяльності в КПІ ім. Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://osvita.kpi.ua/node/1225>

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: [опитування за темою заняття, модульна контрольна робота.](#)

Календарний контроль: [проводиться двічі на семестр як моніторинг виконання здобувачами вищої освіти індивідуальних навчальних планів згідно з графіком навчального процесу.](#)

Семестровий контроль: [залік](#)

Рейтинг здобувача вищої освіти з дисципліни «Психологія життєвого середовища», семестровий контроль з якої передбачений у вигляді заліку, розроблено за типом PCO-1 включає оцінювання заходів поточного контролю з дисципліни впродовж семестру.

1. *Робота на семінарських (практичних) заняттях:* Максимальна кількість балів складає 60 (максимальна кількість балів на 1 занятті – 10):

активна участь у проведенні заняття; надання повної і аргументованої, логічно викладеної доповіді, відповіді, висловлення власної позиції з дискусійних питань або повністю правильне вирішення завдань з відповідним обґрунтуванням, у поєднанні зі слухними доповненнями відповідей інших здобувачів вищої освіти у процесі дискусії	9-10
активна участь у проведенні заняття; надання правильних відповідей або правильне вирішення завдань з незначними неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді чи обґрунтування при вирішенні задачі	5-8
участь у проведенні заняття; надання частково правильних відповідей або правильне вирішення завдань з неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді	1-4
надання відповідей з чисельними значними похибками або вирішення задачі з грубими помилками, вирішення задачі без обґрунтування	0

Здобувач вищої освіти отримає найвищий рейтинг, якщо він бере активну участь у проведених семінарських (практичних) заняттях, переважно надає повні та аргументовані відповіді, логічно їх викладає, висловлює власну позицію з дискусійних питань. Пропущені заняття, неточності, неповнота, помилки у відповідях спричиняють зниження рейтингу здобувача вищої освіти.

Викладач оцінює роботу здобувача вищої освіти на кожному семінарському занятті і виставляє оцінки в кампусі, в рубриці «Поточний контроль» після проведення семінарського заняття.

2. Модульна контрольна робота

Модульна контрольна робота складається з 20 тестових завдань, що відображають зміст всієї дисципліни. МКР проводиться за допомогою гугл-тестів на останньому семінарському занятті. Доступ до МКР надається здобувачам вищої освіти лише під час заняття. Перескладати МКР не можна.

Максимальна кількість балів складає 40 (максимальна кількість балів за 1 тестове завдання – 2):

Тестове завдання виконане правильно (кожне з 15)	2
Тестове завдання виконане не правильно (кожне з 15)	0

Сума вагових балів контрольних заходів протягом семестру складає:

$$RD = 60 + 40 = 100 \text{ балів.}$$

Здобувачі, які виконали всі умови допуску до заліку та набрали 60 і більше балів, отримують відповідну рейтингову оцінку без потреби проходження заходу семестрового контролю.

Здобувачі, які виконали умови допуску до заліку, але набрали менше 60 балів, а також ті, хто бажають підвищити свою рейтингову оцінку, проходять захід семестрового контролю у формі, яка визначена в силабусі, при цьому семестровий контроль оцінюється у 100 балів. У разі складання заліку використовується **«жорсткий підхід»** (береться результат заліку).

Перелік питань до залікової контрольної роботи наведено у Додатку 1.

Умовами допуску до семестрового контролю є відсутність заборгованостей з модульної контрольної роботи.

Рейтингова оцінка повідомляється здобувачу вищої освіти безпосередньо на заліку під час сесії.

Залікова контрольна робота (ЗКР) складається із 50 тестових завдань, що відображають зміст всієї дисципліни. ЗКР проводиться за допомогою гугл-тестів, доступ до ЗКР надається здобувачам вищої освіти лише під час проведення заліку.

тестове завдання виконане правильно (кожне з 50)	2
тестове завдання виконане неправильно (кожне з 50)	0

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

Визнання результатів **неформальної/інформальної освіти** регулюється «Положенням про визнання в КПІ ім. І. Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті» (<https://osvita.kpi.ua/node/179>), згідно з яким визнання результатів навчання проводиться, як правило, до початку семестру. Освітній компонент може бути зарахований частково або повністю за результатами подання документів (сертифікатів) про проходження професійних курсів/тренінгів, онлайн освіти тощо за тематикою освітнього компонента

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Рекомендації здобувачам вищої освіти

При вивченні дисципліни «Організація науково-інноваційної діяльності» здобувач вищої освіти має користуватися, в першу чергу, літературою, яка визначена в основному списку і є у фондах науково-технічної бібліотеки імені Г.С. Денисенка. Додатковим джерелом інформації мають бути конспекти лекцій. Також здобувачам вищої освіти рекомендується знаходити через систему Інтернет матеріали новітніх психологічних досліджень.

Зміст дисципліни реалізується через опанування трьох блоків: теоретичного, практичного та блоку самостійної роботи. Опанування теоретичного блоку здійснюється в процесі роботи на лекціях та опрацювання літератури. На семінарських заняттях відпрацьовуються конкретні вміння та навички аналізу теоретичних основ, методів, технологій та організації науково-дослідницької діяльності психолога, вміння аргументувати та відстоювати власну точку зору.

Опанування дисципліни «Організація науково-інноваційної діяльності» передбачає комплексний підхід при виборі форм та методів навчання. Суть такого підходу полягає в

поєднанні лекційних занять та різноманітних форм самостійної роботи, в тому числі: робота на семінарському занятті; підготовка доповідей та виступів з доповідями на семінарах.

Семінарське заняття дає можливість виявити рівень підготовки до нього (виступ, участь в дискусії, висловлення власної думки). Критеріями оцінювання виконання завдань семінарського заняття є: логічна послідовність відповіді; повнота розкриття кожного питання; аналітичність міркувань у відповіді; посилання на джерела; обґрунтованість особистих висновків. У процесі роботи з літературою та конспектування важливо записувати бібліографічні відомості джерела та номери сторінок, з яких були запозичені думки для подальшого оформлення посилань на джерела. Підготовлені раніше матеріали обробляють, включають в роботу власний аналіз.

Позааудиторні заняття

Можлива участь здобувачів вищої освіти у неформальних гуртках, зокрема у відкритій групі PhD-інкубатор <https://www.facebook.com/groups/2735550373369832/>

Дистанційне навчання

Можливе синхронне дистанційне навчання з використанням платформ для відео-конференцій та освітньої платформи для дистанційного навчання в університеті.

Інклюзивне навчання

Допускається

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено професором, д. психол. н., професором кафедри психології та педагогіки, Воляннюк Наталією Юріівною; доцентом кафедри психології та педагогіки, доц., к психол. н., Блохіною Іриною Олександрівною

Ухвалено кафедрою психології та педагогіки (протокол № 20 від 24.06.2026 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 7 від 30.06.2026 р.)

Орієнтовний перелік питань до залікової контрольної роботи

1. Визначити поняття науки.
2. Охарактеризувати описову, прогностичну, проектно-конструкторську, технологічну та інші функції науки.
3. Розкрити розуміння науки як соціального інституту.
4. Дати характеристику історичних передумов виникнення науки.
5. Виокремити етапи розвитку науки.
6. Проаналізувати основні наукові революції.
7. Навести класифікацію наук.
8. Охарактеризувати організацію наукової діяльності в Україні.
9. Розкрити поняття теорії та її категоріальної основи.
10. Охарактеризувати розробку понятійно-категоріального апарата як перший етап психологічних наукових досліджень.
11. Розкрити значення теоретичного і практичного стану розробки проблеми для психологічного дослідження.
12. Навести визначення об'єкту та предмету дослідження.
13. Розкрити поняття мети та завдань дослідження.
14. Визначити поняття робочої гіпотези.
15. Навести критерії вибору методів дослідження.
16. Визначити поняття наукової новизни, теоретичної та практичної значущості результатів дослідження.
17. Сформулювати загальні рекомендації щодо оформлення кваліфікаційних робіт.
18. Навести вимоги до формулювання теми кваліфікаційних робіт.
19. Охарактеризувати вимоги до окремих складових роботи.
20. Навести вимоги щодо форматування роботи.
21. Сформулювати вимоги до наукового стилю мовлення.
22. Охарактеризувати основні вимоги до реферування та цитування літератури.
23. Розкрити поняття авторських прав.
24. Визначити та охарактеризувати основні методи психології.
25. Навести типологію методів.
26. Дати визначення методики та навести приклади застосування методик у психологічних дослідженнях.
27. Виокремити теоретичні методи дослідження в психології, зокрема аналіз, реконструкція, моделювання, прогнозування.
28. Проілюструвати операціоналізацію понять у теоретичних дослідженнях з психології.
29. Навести основні вимоги до оформлення теоретичної частини роботи.
30. Визначити порядок опрацювання літературних джерел.
31. Охарактеризуйте специфіку змісту емпіричної частини дослідження.
32. Навести класифікацію видів експерименту.
33. Проаналізувати методи здобуття емпіричного матеріалу.
34. Розкрити поняття про вибірку досліджуваних.
35. Охарактеризувати основні вимоги до вибірки.
36. Розкрити поняття пілотажного дослідження.
37. Навести основні вимоги до обробки та аналізу даних дослідження.
38. Обґрунтувати наукове дослідження як форму здійснення і розвитку науки.
39. Навести класифікацію наукових досліджень.
40. Охарактеризувати загальнонаукові принципи наукових досліджень.
41. Сформулювати вимоги до методів наукових досліджень.
42. Навести класифікацію методів наукових досліджень.

43. Розкрити проблему понятійно-категоріального апарату наукових досліджень.
44. Визначити загально психологічні принципи дослідження.
45. Проілюструвати принцип єдності психіки і діяльності в наукових дослідженнях.
46. Проілюструвати принцип єдності особистості та її життєдіяльності в наукових дослідженнях.
47. Проілюструвати принцип особистісного підходу в наукових дослідженнях.
48. Проілюструвати принцип об'єктивності психологічного дослідження.
49. Проілюструвати принцип історизму в наукових дослідженнях.
50. Проілюструвати принцип дослідження психологічних явищ у їхньому розвитку.
51. Проілюструвати принцип саморозвитку в наукових дослідженнях.
52. Проілюструвати принцип суб'єктності в наукових дослідженнях.
53. Проілюструвати принцип системності в наукових дослідженнях.
54. Визначити психологічні принципи дослідження.
55. Виокремити види психологічних досліджень.
56. Охарактеризувати етапи проведення психологічних досліджень.
57. Навести стратегію розробки понятійно-категоріального апарату дослідження.
58. Навести способи розробки та експериментальної перевірки моделі, головних ідей, концептуальних положень, що покладені в основу дослідження.
59. Навести види та способи обробки даних дослідження та оформлення результатів.
60. Охарактеризувати процедури аналізу та інтерпретації результатів дослідження.
61. Проаналізуйте форми відображення результатів наукового дослідження.
62. Розкрийте поняття про наукову статтю та її структуру.
63. Розкрийте поняття тези доповіді на науковій конференції.
64. Проаналізуйте особливості підготовки наочного матеріалу для захисту результатів дослідження: комп'ютерні презентації, слайдові доповіді, стендові доповіді.
65. Визначити поняття та особливості впровадження результатів дослідження.
66. Опишіть механізм інтеграції вітчизняної науки до світової науки.
67. Охарактеризуйте тематико-типологічне покриття Scopus.
68. Назвіть базові критерії оцінювання видання експертною радою Scopus.
69. Опишіть технологію розпізнавання хижацьких видань.
70. Охарактеризуйте Кодекс честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».
71. Опишіть особливості дотримання професійної етики та академічної доброчесності при виконанні наукового дослідження.
72. Охарактеризуйте академічну доброчесність у контексті розвитку Європейського дослідницького простору.